

Використання ігрових елементів на уроках німецької мови

Постановка проблеми

Актуальність теми дослідження обумовлена, в першу чергу, тим, що в сучасних умовах, коли школяреві необхідно засвоювати велику кількість матеріалу за короткий термін, вчителю дуже важливо зуміти мотивувати учнів, по-справжньому зацікавити їх досліджуванним предметом. Крім того, специфіка предмета «іноземна мова» вимагає дещо інших форм навчання, ніж інші теоретичних предмети, так як мета учня під час навчання іноземної мови не просто знати матеріал предмета, а й вміти застосовувати його безпосередньо в мовній ситуації. Правильно поставити мовні ситуації і зацікавити учнів своїм предметом допомагають активні методи вивчення мови. Метою даного досвіду є теоретичний доказ того, що ігрові прийоми є ефективним засобом при навчанні іноземної мови на початковому етапі. Актуальність даної роботи полягає в тому, що інтенсифікація навчального процесу ставить завдання пошуку засобів підтримки в учнів інтересу до досліджуваного матеріалу і активізації їх діяльності на протязі всього заняття, як це було вище зазначено. Ефективним засобом вирішення цього завдання є навчальні ігри.

Аналіз останніх досліджень. В методичній літературі існує велика кількість видів і різновидів ігор, які можуть бути використані на уроках англійської мови. Такі автори, як Рязанова, Ковинева, Савченко, Толсткова, Рогова, Данилович та інші створили цілі системи і класифікації ігор. Одна з найповніших класифікацій належить Рязановій. У своїй статті „Навчання англійській мові дітей молодшого шкільного віку”[5] вона підкреслює, що ігрова діяльність є ведучою для дітей молодшого віку.

Об'єктом дослідження є гра, як компонент навчального процесу.

Предметом дослідження - роль гри у навчанні школярів.

Основним методом вивчення матеріалу по роботі є порівняльний (зіставлення різних точок і зіставлення позитивних і негативних сторін проектної діяльності, а також визначення взаємозв'язків між застосуванням ігрової діяльності на уроках і рівнем набутих знань учнів, поліпшень в психологічній сфері) і метод функціонального аналізу (розгляд робіт по даній темі і виявлення особливостей та принципів ігрової діяльності).

Завданнями цього дослідження:

- 1) Проаналізувати особливості ігрового виду діяльності.
- 2) Розглянути функції ігрової діяльності.
- 3) Розглянути форми і класифікація ігор.
- 4) Запропонувати комплекс ефективних ігрових методів у навчанні молодших школярів.

Роль гри у формуванні особистості дитини

Гра як особливий вид спільної діяльності поєднує в собі такі характеристики ефективної організації навчання, розвитку і виховання:

- активність;
- динамічність;
- емоційність;
- колективність і проблемність;
- самостійність;
- змагання.

Участь у грі забезпечує високу результативність усіх її учасників. Гра – це рух, розвиток, активна взаємодія у динаміці подій та явищ. Фактор часу має у грі таке ж значення, як і в реальному житті: Обмеження в часі вимагає від кожного учасника гри так організувати індивідуальну і спільну діяльність, щоб досягти цілей гри відповідно до заздалегідь заданих вимог швидкодії та точності.

Гра є таким видом діяльності, у якому значною мірою відбувається реалізація зворотного зв'язку як необхідного компоненту самоконтролю та рефлексії. Самоконтроль розглядається як здатність особистості до самоуправління й саморегулювання, тобто свідомого впливу на власну психічну активність. Функція самоконтролю особистості вичерпується актом перевірки, усвідомленою діяльністю своєї поведінки. Важливу роль у процесах самоконтролю відіграє самооцінка. Самооцінка є важливим засобом розумового та морального самовдосконалення особистості. У дітей навички самооцінки формуються у процесі діяльності, зокрема ігрової. У грі насамперед закладені великі можливості для того, щоб наполегливо вчити дітей планувати та контролювати свої дії, стежити за собою, передбачати наслідки своїх дій і співвідносити їх із тими, які вимагаються. Будь-яка гра передбачає рефлексію самої гри та її результатів. Рефлексія – це відстрочений аналіз у часі, прояснення не тільки процесу гри, а й місця і ролі самої дитини та інших учасників у грі, і індивідуальних особливостей, які сприяють чи перешкоджають досягненню цілей гри. У спільній ігровій діяльності завдяки рефлексії відбувається коригування самооцінки, причому провідна роль у цьому відводиться вихованцям, а не педагогу.

Залежно від умов, цілей і завдань, поставлених вчителем іноземної мови, гра повинна чергуватися з іншими видами роботи. При цьому важливо привчати дітей розмежовувати гру і навчальне заняття

На значення ігрової діяльності в навчанні іноземній мові указують відомі методисти, такі як Е.И. Пассов, М.Н. Скаткин. Важливо усвідомлювати, - вирішенню яких дидактичних задач повинна сприяти дана гра, на розвиток яких психічних процесів вона спрямована. Гра - це лише оболонка, форма, змістом якої повинне бути навчання, оволодіння видами мовної діяльності.

Класифікація ігор

Н.Д. Гальскова розділяє всі ігри на дві великі групи. Першу групу складають граматичні, лексичні, фонетичні та орфографічні ігри, які сприяють формуванню мовних навичок. Звідси її назва «підготовчі гри». Оволодіння граматичною матеріалом, перш за все, створює можливість для переходу до активної мови учнів. Відомо, що тренування учнів у вживанні граматичних структур, що вимагає багаторазового їх повторення, стомлює хлопців своєю одноманітністю, а витрачаються зусилля не приносять швидкого задоволення. Ігри допоможуть зробити нудну роботу більш цікавою та захоплюючою. За граматичними слідують лексичні гри, логічно продовжують «будувати» фундамент мови. Фонетичні ігри призначаються для коригування вимови на етапі формування мовленнєвих навичок і вмінь. І, нарешті, формування і розвитку мовних і вимовних навичок в якійсь мірі сприяють орфографічні ігри, основна мета яких - освоєння правопису вивченої лексики.

Друга група називається «творчі ігри». Мета цих ігор - сприяти подальшому розвитку мовних навичок і умінь. Можливість проявити самостійність у вирішенні мовленнєвих завдань, швидка реакція в спілкуванні, максимальна мобілізація мовних навичок - характерні якості мовного вміння - можуть, як нам представляється, бути проявлені в аудитивних і мовних іграх. Ігри другої групи тренують учнів в умінні творчо використовувати мовні навички.

Ігри для засвоєння лексичного матеріалу та розвитку комунікативної діяльності

Використання лексичних ігор допомагають на уроках німецької мови активізувати, закріплювати, контролювати та коригувати знання, навички та вміння, створювати умови для активної розумової діяльності її учасників, стимулювати

інтелектуальну діяльність учнів. Вони є потужним стимулом до оволодіння німецькою мовою.

Лексичні ігри призначаються для закріплення і засвоєння лексичних одиниць, їх активного вживання по певній темі. Вони сприяють розширенню в учнів запасу слів. З лексичних ігор активно застосовують гри на картках, ігри - змагання, загадки, кросворди, тести, вікторини та інше.

1) Гра «Пантоміма»

Мета: повторення вивченої лексики за темою.

Зміст гри: учні утворюють пари. Один із гравців показує дію з допомогою пантоміми чи міміки, а інший повинен прокоментувати те, що робить перший, з допомогою вже відомих дієслів.

2) Schneeball «Bekanntschaft»

Мета: Закріплення лексичного матеріалу на тему «Bekanntschaft» та тренування короткотривалої пам'яті.

Зміст гри: учні по черзі питають як кого звать. Той, хто відповідає, називає своє ім'я та імена своїх попередників. Останній учень повинен назвати імена усіх дітей.

-Wie heißt du?

- Ich heiße Anna. Und wie heißt du?

-Das ist Anna und Ich heiße Alex... usw.

3) «Domino»

Мета: міцне засвоєння лексики за темою.

Зміст гри: клас ділиться на групи. Кожна група отримує картки з назвою предметів одягу. Перший учень починає гру словами: «Ich habe hier einen Rock und eine Bluse». Учень, у якого на картці є один з названих предметів одягу, каже: «Ich habe auch eine Bluse und einen Mantel» і т. д. Виграє той, хто першим звільняється від карток.

Ігри для засвоєння граматичного матеріалу

Грамматична гра – це ігрова граматична вправа, метою якої є формування іншомовних граматичних навичок шляхом багаторазового та різноманітного виконання мовних або мовленнєвих дій, які стають особистісно значущими для учня, оскільки є вмотивованими участю в ігровій діяльності [6; с. 15].

Вибір гри залежатиме від змісту граматичного матеріалу та рівня комунікативної підготовки класу. З метою створення мотивації вивчення іноземної мови ми розглядаємо різні види граматичних ігрових вправ.

Робота з молодшими школярами показує, що для успішного проведення граматичної гри на уроці іноземної мови необхідно враховувати наступне: *по-перше*, організатор має здійснити ретельний аналіз обраної/створеної гри з точки зору як навчальної мети, так і комунікативної підготовки її майбутніх учасників; *по-друге*, вчителю необхідно впевнитися, що правила гри є чіткими і приготувати необхідне обладнання; *по-третє*, гра має бути такою, щоб усі діти брали однакову участь у грі; *по-четверте*, граматичну гру краще проводити у другій половині уроку після роботи з текстом/аудіотекстом тощо, гра має стати стимулом до здійснення іншомовної діяльності, коли учні вже втомилися і рівень їхньої розумової активності знизився; *по-*

n'ate, учитель має контролювати весь процес гри, час від часу спрямовувати її у потрібне русло, забезпечувати належний рівень дисципліни у класі; *по-шосте*, гру необхідно закінчити до того моменту, як таке бажання виникне в учнів, оскільки гра не повинна втомлювати, інакше вона втратить свою основну функцію – підвищувати рівень мотивації тих, хто навчається.

Отже, використання граматичної гри на уроках іноземної мови в початковій школі є запорукою успішного формування граматичних навичок учнів. Високий рівень мотивації, який має місце, дозволяє активізувати мовленнєву діяльність, підвищити їхній інтерес до вивчення іншої мови навіть тоді, коли йдеться про засвоєння граматичних структур.

1) «Würfelspiel» («Гра з кубиком»).

Мета: закріплення відмінювання дієслів і їх часових форм.

Матеріал: зробити кубик, де на кожній з шести сторін буде вказано особовий займенник; картки з дієсловами в інфінітиві.

Зміст гри: діти по черзі кидають кубик, який показує один із займенників. Потім беруть картку з дієсловом і змінюють дієслівну форму відповідно до займенника, який показав кубик.

Можна ускладнити гру і приготувати другий кубик з часовими формами дієслова.

2) «Quatsch»

Мета: тренування родових закінчень неозначеного артикля і частки *kein*.

Зміст гри: учитель показує різні предмети або картинки і називає їх, навмисно роблячи помилки. Завдання учнів – помітити і виправити помилку: «Das ist ein Tisch». Учні, котрі помітили помилку, виправляють: «Quatsch, das ist kein Tisch, das ist eine Tafel».

3) «Wie viele... gibt es?»

Мета: автоматизація вживання конструкції *es gibt*.

Зміст гри: учитель запитує: «Wie viele Stühle gibt es in der Klasse?» Завдання учнів – якнайшвидше порахувати кількість названих предметів. Перевірка здійснюється хором, рахуємо по-німецьки. Учні дають відповідь на запитання, вживаючи конструкцію „Es gibt“.

Рухливі ігри та фізкультхвилинки.

Життя дитини немислиме поза рухами. Тому рухлива гра створює сприятливий ґрунт для розвитку рухової активності дітей, зміцнення їх здоров'я, сприяє вирішенню певних навчально-виховних завдань, у тому числі і навчання іноземної мови. Рухливі ігри організуються за певними правилами, відповідно до яких діти діють, спілкуються іноземною мовою, а поєднання рухів, аудіювання, говоріння дозволяє довести використовуваний в грі мовний матеріал до ступеня автоматизму. На своїх уроках німецької мови я використовую багато рухливих ігор та фізкультхвилинок. Нижче наведені приклади таких ігор.

1) «Mache, wie ich sage»

Мета: автоматизація вживання конструкції *es gibt*.

Зміст гри: Учні стають у коло. Вчитель каже, що слід робити (*Setzt euch! Steht auf! Geht im Kreis!*) і жестами показує дію. Він може показати дії, які не відповідають сказаному. Учні уважно стежать за тим, що каже вчитель і виконують те, що чують. Хто помилиться, вибуває з гри.

2) «Der Zug»

Мета: автоматизація вживання дієслова **sein**.

Зміст гри: Діти ходять по колу і вивчають скоромовку в русі. Дієслівна зв'язка sein з іменниками.

Ich bin Peter
Du bist Paul
Ich bin fleißig
Du bist faul

3) «Kopf, Schulter, Knie und Fuß»

Одна з найулюбленіших ігор та фізкультхвилинок на уроці є «Kopf, Schulter, Knie und Fuß». Вона може виступати як рухливою грою, так і лексичною, бо завдяки цієї пісні діти повторюють назви частин тіла.

Мета: зробити Relax-паузу між різними видами завдань та засвоєння лексики за темою «Частини тіла»

Зміст гри: учні стають біля своїх парт, або виходять до середини класу. Включається відео «Kopf, Schulter, Knie und Fuß» та діти повторюють завдання за дітьми з відео. Є декілька варіантів цієї фізкультхвилинки. По-перше вони можуть повторювати рухи і називати частини тіла німецькою, що разу буде прибиратися одне слово та діти повинні вже будуть називати самі назви частин тіла. У другому варіанті цього відео, діти роблять ті ж самі рухи декілька раз, але щоразу дії прискорюються.

Отже, завдання педагога полягає в тому, щоб знайти максимум педагогічних ситуацій, у яких може бути реалізоване прагнення дитини до активної пізнавальної діяльності. Педагог повинен постійно удосконалювати процес навчання, що дозволяє дітям ефективно і якісно засвоювати матеріал. Тому так важливо використовувати ігри на уроках іноземної мови.

Ігри на уроках німецької мови допомагають спілкуванню, одержанню нових знань, розвитку комунікативних навичок людини, її сприйняття, пам'яті, мислення, уяви, емоцій, таких рис, як колективізм, активність, дисциплінованість, спостережливість, уважність. Крім того, що ігри мають величезну методичну цінність, вони просто цікаві як учителю, так і учню.

Більшість учнів оцінюють ігри позитивно, вбачаючи в них велику практичну користь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Всеукраїнська газета для вчителів, викладачів, студентів та всіх хто вивчає німецьку мову № 20 (316), October 2012
2. Горбач Л. Німецька мова. Початкова школа/упоряд. Л.Горбач. – К. : Редакції газет гуманітарного циклу, 2012.- 128 с. – (Б-ка « Шк.світу»).
3. Горбач Л. Новітні технології на уроках німецької мови./ упоряд. Л.Горбач. – К.: Редакції газет гуманітарного циклу, 2012. – 96 с. – (Б-ка « Шк.світу»).
4. Горбач Л. Німецька мова як друга іноземна : 7 кл. : Третій рік навчання. – К. : Шк. світ, 2007. -128 с. – (Б-ка « Шк.світу»).
5. Данилович І.А. Система ігрових вправ у підручнику English Through Communication для 5-го класу середньої школи // Іноземні мови у школі .- 1995.- №2.- с.14-18
6. Зимняя И.А. Психология обучения иностранному языку в школе. //М., Просвещение, 1991г.
7. Іванюк Н.В. Навчальні ігри на уроках німецької мови. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 48 с.
8. Камінська Н., Шеремета О. Ігрові моменти на уроках німецької мови. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2011.-80с.
9. Радченко Т. Дидактичні ігри на уроці німецької мови. – К.: Шк. світ, 2007.- 112 с., [4] арк. – (Б-ка « Шк.світу»).
10. Яременко Н.В. Класному керівнику: як провести ігри/ Ніна Яременко; упоряд.: Л.Шелестова, Н.Чиренко. – К.: Шк.світ, 2009. – 128с.- (Бібліотека « Шкільного світу»).
11. www.osvitaua.com
12. Goethe – Institut Gottingen (FIA OEZA 2014)

«Kopf, Schulter, Knie und Fuß»

Однею з найулюбленіших ігор та фізкультхвилинок на уроках німецької мови є «Kopf, Schulter, Knie und Fuß». Вона може виступати як рухливою грою, так і лексичною, бо завдяки цієї пісні діти повторюють назви частин тіла.

Мета: зробити Relax-паузу між різними видами завдань та засвоєння лексики за темою «Частини тіла»

Зміст гри: учні стають біля своїх парт, або виходять до середини класу. Включається відео «Kopf, Schulter, Knie und Fuß» та діти повторюють завдання за дітьми з відео. Є декілька варіантів цієї фізкультхвилинки. По-перше вони можуть повторювати рухи і називати частини тіла німецькою, що разу буде прибиратися одне слово та діти повинні вже будуть називати самі назви частин тіла. У другому варіанті цього відео, діти роблять ті ж самі рухи декілька раз, але щоразу дії прискорюються.

(Посилання на відео: <https://www.youtube.com/watch?v=PDgAKEjDk5c&t=4s>)

Гра Доміно

Тема: «Одяг»

		das T- Shirt	
die Jeans		die Jacke	
der Schal		der Hut	
die Stiefel		der Mantel	
die Hose		der Rock	

die Bluse

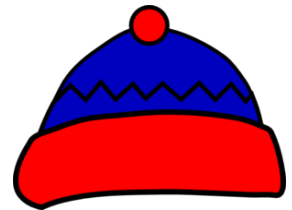
das Hemd

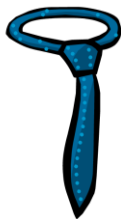
das Kleid

die Schuhe

die Mütze

die Krawatte

die Handschuhe

Розробка уроку у 1 класі:**Тема: Продукти харчування****Мета:**

тренувати учнів у вживанні лексики з теми «Продукти харчування»;
вчити дітей працювати у парах і групах;
формувати навички аудіювання та усного мовлення;
сприяти розвитку зацікавленості у вивченні іноземної мови.

Тип уроку: комбінований.

Вид (форма) уроку: урок з елементами гри.

Завдання*Навчальні:*

формувати навички сприймання на слух та відтворення звуків і слів іноземної мови;
вчити стежити за презентованою інформацією і відтворювати мовленнєві зразки ,
наслідуючи вчителя;
формувати навички діалогічного мовлення, роботи в парах і групах;
формувати вміння працювати з книжкою.

Розвиваючі:

розвивати мову дітей, працюючи зі словом, словосполученням, реченням під час виконання вправ по темі;
розвивати вміння семантизувати слова з опорою на картинки;
розвивати пам'ять і мислення.

Виховні:

виховувати позитивне відношення до вивчення німецької мови;
вчити об'єктивно оцінювати діяльність однокласників.

Загальноосвітні:

розширювати загальний кругозір дітей;
розвивати пізнавальний інтерес у учнів.

Обладнання: підручник, друкований робочий зошит, унаочнення по темі, кольорові олівці, CD програвач.

Хід уроку**I. Мотивація.**

Привітання з класом.

Вимірювання настрою. (Laune Barometer – діти наклеюють наліпку згідно свого

настрою на початку уроку та наприкінці.)

Guten Tag, Kinder!

Повідомлення теми уроку.

Und wir beginnen. Unser Thema heißt „Essen“.

II. Основна частина уроку.

Мовна розминка.

- 1) Повторення цифр (картки).
- 2) Повторення назв продуктів.

Фізкультхвилинка.

Hände nach oben!
Hände nach unten!
Hände nach rechts!
Hände nach links!

3) казка “Kleine Würfel”

- 1) Розповідь вчителя з використанням наочності.(закріплення слів)
- 2) Розповідь разом з дітьми.

III. Рефлексія.

Unsere Stunde ist bald zu Ende. Wir kennen aber nicht, wie man sich verabschieden kann. Mia sagt uns: „Tschüss!“ Wir antworten auch: „Tschüss!“

Підсумки уроку.

Also, was lernen wir heute? Was machen wir noch?

Ihr seid sehr fleißig und klug. Ich bin mit eurer Arbeit in der Stunde sehr zufrieden.

Настрій наприкінці уроку. (*Laune Barometer*)

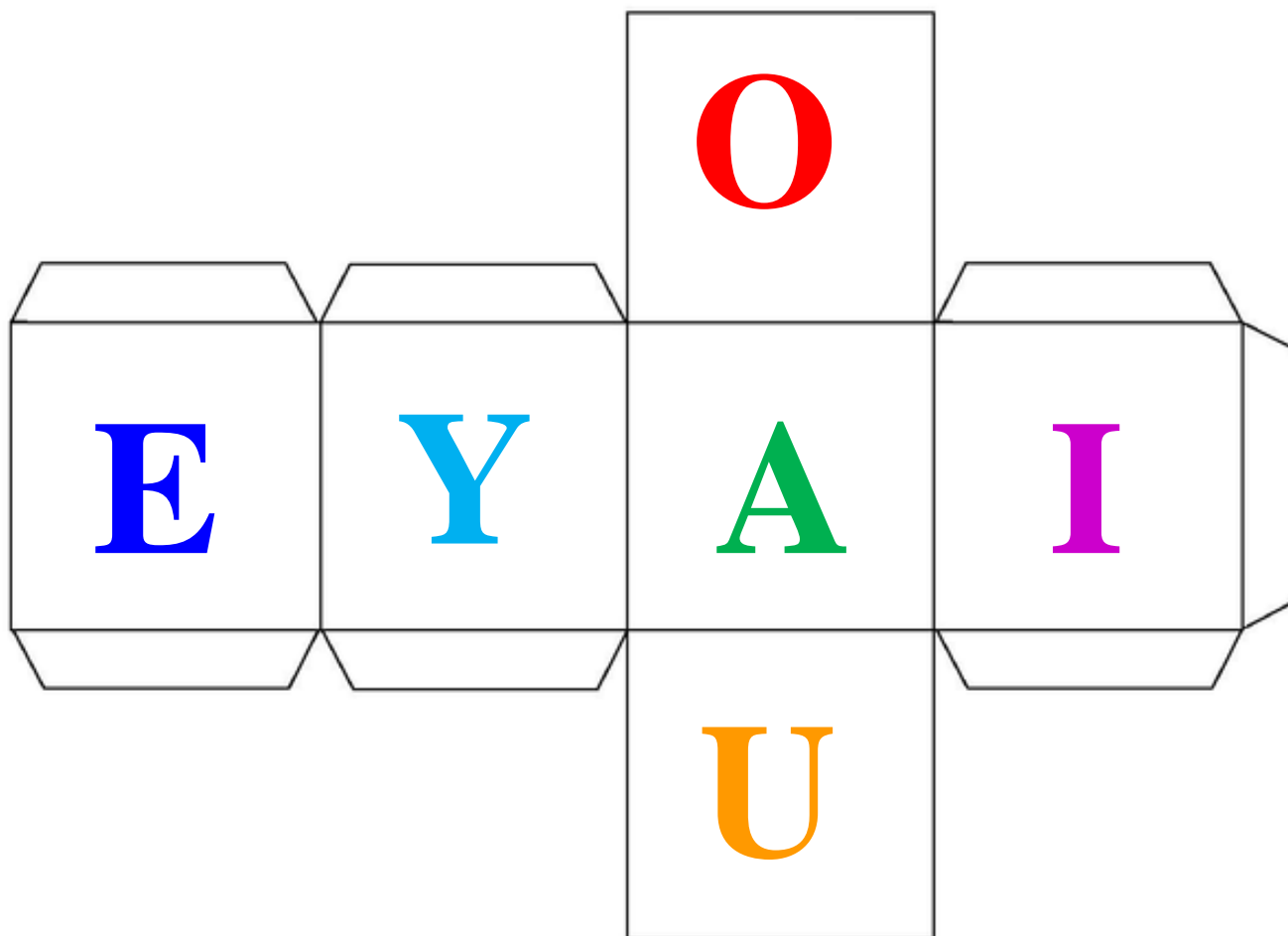
Tschüss, Kinder!

«Würfelspiel» («Гра з кубиком»).

Мета: вивчення та повторення літер.

Матеріал: зробити кубик, де на кожній з шести сторін буде вказано літеру.

Зміст гри: діти по черзі кидають кубик та називають літери.

«Würfelspiel» («Гра з кубиком»).

Мета: закріплення відмінювання дієслів і їх часових форм.

Матеріал: зробити кубик, де на кожній з шести сторін буде вказано особовий займенник; картки з дієсловами в інфінітиві.

Зміст гри: діти по черзі кидають кубик, який показує один із займенників. Потім беруть картку з дієсловом і змінюють дієслівну форму відповідно до займенника, який показав кубик.

Можна ускладнити гру і приготувати другий кубик з часовими формами дієслова.

